

Projekt: Tvořivá škola, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.4.00/21.3505
Příjemce: Základní škola Ruda nad Moravou, okres Šumperk, Sportovní 300, 789 63 Ruda nad Moravou

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: ČJL, 6. ročník

Sada: 3

Číslo DUM: EU-OPVK-ICT-Č2ST-60

Název materiálu: Základní větné členy

Autor materiálu: Mgr. Barbora Říhošková

Anotace: Prezentace obsahuje výklad o větných členech základních a rozvíjejících, přičemž se zaměřuje na základní větné členy – podmětu a přísudku. V závěru prezentace se nachází test na základní větné členy.

Metodický popis: Prezentaci je možné použít v hodinách mluvnice. Žáci se dozví, jakými slovními druhy může být vyjádřen podmět a jaké druhy přísudku v českém jazyce rozlišujeme. Po výkladu budou mít možnost si získané znalosti otestovat, v testu budou vyhledávat základní větné členy.

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 16. 4. 2012

Ověřující učitel: Mgr. Marie Baslerová

Třída: VI. A

Materiál je určen k bezplatnému používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízeních. Jakékoliv další používání podléhá autorskému zákonu.

Tento výukový materiál vznikl v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ZÁKLADNÍ VĚTNÉ ČLENY

Větné členy

- Rozlišujeme:

1. ZÁKLADNÍ větné členy

Podmět, přísudek.

2. ROZVÍJEJÍCÍ větné členy

Předmět, příslovečné určení, přívlastek, doplněk.

Podmět

- základní větný člen
- podmět je člen, o kterém přísudek něco vypovídá
- společně s přísudkem tvoří základní skladební dvojici
- ptáme se na něj otázkou 1. pádu – **Kdo, co?**
- může být vyjádřený a nevyjádřený

Vyjádření podmětu

- Podmět může být vyjádřen:

1. podstatným jménem

Př.: **Maminka** peče bábovku.

2. přídavným jménem

Př.: **Nejpilnější** bude po zásluze odměněn.

3. zájmenem

Př.: **My** jsme se moc těšili.

Vyjádření podmětu

4. číslovkou

Př.: **Oba** jsme chtěli být už doma.

5. příslovcem

Př.: Jeho **výborně** nám dodalo optimismu.

6. citoslovcem

Př.: Z kravína se ozývalo **bůůůůůů**.

Přísudek

- základní větný člen
- vyjadřuje, co podmět dělá, jaký podmět je
- společně s podmětem tvoří základní skladební dvojici
- rozlišujeme **přísudek slovesný** a **přísudek jmenný**
se sponou

Přísudek slovesný

- je vyjádřen určitým slovesným tvarem

Příklady:

Petr **se zúčastnil** zeměpisné olympiády.

Sněženky **rozkvétají** na jaře.

Mezi mé koníčky **patří** lyžování.

Přísudek jmenný se sponou

- je vyjádřen tvarem sponového slovesa (být, bývat, stát se, stávat se) a jmennou částí přísudku, která je tvořena podstatným nebo přídavným jménem

Příklady:

Pavel ***se stává dospělejším.***

Tereza ***je*** ***žákyní*** základní školy.

Letošní jaro ***je*** extrémně ***teplé.***

Základní větné členy - test:

Určete základní větné členy v následujících větách.

Děti se shromažďovaly na návsi.

Tatínek se stal fanouškem našeho týmu.

Petr je výborný sportovec.

Chlapci pouštěli na louce draky.

Učitel dělal ve fyzice pokus.

Základní větné členy - řešení:

Děti (PO) se shromažďovaly (PŘ) na návsi.

Tatínek (PO) se stal fanouškem (PŘ) našeho týmu.

Petr (PO) je výborný sportovec (PŘ).

Chlapci (PO) pouštěli (PŘ) na louce draky.

Učitel (PO) dělal (PŘ) ve fyzice pokus.

Seznam použité literatury a pramenů:

archiv autora

Objekty, použité k vytvoření sešitu, jsou součástí SW Activ Inspire, nebo pocházejí z veřejných knihoven obrázků (public domain) nebo jsou vlastní originální tvorbou autora.

Autor:

Mgr. Barbora Říhošková
Základní škola Ruda nad Moravou, okres Šumperk
zsroda@zsroda.cz
březen 2012